

majo, tedaj zmirej ptuja kljuka ostanejo, na katero bogatost, gladkost ino okroglost domačiga jezika obešati hočejo.

Če latinske iména povzamemo, se bomo le na ptuji podlagi, s ptujim nerazumljivim pomočkam zjedini. Tudi bi bilo nespametno, zdaj h latinskim iménam perbežati, ko jih Serbi ino Rusi, kateri zmirej bolj marljivo ptuje blago odberajo ino popušajo, sami s slovanskim premeniti hočejo. Tedaj se vesolni povzemi latinskih mesečnih imén vpreti moramo, ako Slovani zedinjenje na domači podlagi z lastnimi perpomočki, s slovansko lastnino doveršiti hočemo. Jernej Lenček.

Misel o musealnem društvu.*)

Kamenena hmota¹⁾ se čisto in krasno glati²⁾, rastlina lepo raste, živčno ustrojstvo³⁾ se življenja obračuje, kader so isti pomeri nazočni in združeni. Ravno to velja o življenju rodine, tovarštva. Podjarjeni Slovenec pravi: „da bi bila le edinost med nami, in blagor nam.“ Ni davno, kar se je glas o združenju Slovincov odmeval. In res česar je za življenje posebej potrebno, je treba tudi k občnemu, duševnemu življenju. Duševno življenje obsežuje vede, umetnosti. Tudi u beli Ljubljani se duševniga življenja dosti kaže, — ali ko večje same brez ukoreninjenja in debeline. Kmetijsko društvo za se, slovansko društvo samotno, dogodivšino društvo ravno tako, prirodospitno društvo u tihem in samotno — vse le za se, in nazadnje le malo koristi. Tako se je tudi drugim narodom godilo, in nekterim se še zdej godi. Postale so akademije⁴⁾, na priliko: Pariška, Petrogradska, Berolinska, Monakovska; drugod spet musealna⁵⁾ društva z različnimi oddeli. Res je, da so nekatere samo tovarne in tudi malo koristne, ali one so vse prevrate prestale in velikansko življenje se javi. Dosti predsodkov se bo o tem slišalo, ali po pravim precenenju bodo zginili. Vitesl. Ž.

Zastran pripravnosti slovenskiga jezika za sodnijske zapisnike.

Z velikim velikim začudenjem se je sploh unidan v Dunajskim vradnim časniku v nevradnim oddelku razjasnjenje bralo, zakaj de se še zdej ne dajo sodijski zapisniki (protokoli) v slovenskim jeziku pisati. Preden to razjasnjenje presodimo, ga podamo bravcam v slovanskim jeziku:

„Na Krajnskim“ — se tam bere — „je bila kakor je znano, več let navada, zapisnike v kazinskih zadevah taci oséb, ki so le slovanski jezik razumele, tako izdelovati, de sodnik, ki je bil vodnik zaslišanja, in slovanskiga jezika popolnoma umen, je zatoženiga in pa priče scer v slovanskim jeziku izpraševal in zasliševal, pisavec pa, ki je bil tudi slov. jezika popolnoma umen, je zapisnik v nemškem jeziku pisal. Deželno nadsodništvo v Celjovcu, ktero je spoznalo, de je to ravnanje §. 169 in §. 210 kazinske postave zares nasprotno, je skusilo to ravnanje odpraviti ter je 9. kimovca t. l. vsim sodijam na Krajnskim ukazalo, de naj se pri pričah in tožencih, ki le slovanski jezik razumejo, za-

pisniki v slovenskim in v nemškem jeziku pišejo, zraven pa prisežen tolmač pokliče. Pokazalo se je pa po enoglasnih naznanilih več kolegijalnih in posamesnih okrajnih sodnic, de ni mogoče, ta ukaz spolnovati, deloma zato, ker pisanje zapisnikov v dveh jezikih je silno zamudno in trudno, deloma in posebno pa zato, ker, po enoglasnih naznanilih deželniga nadsodništva za Koroško in Krajnsko in general-prokuratorja, scer vsi (??) vradniki na Krajnskim slovanski jezik tako razumejo, de zamorejo v njem govoriti in v zaslišanje poklicane zasliševati, de ga pa — razun malokterih — veči del pisati ne zna. Ker ta neznanost po naznanilih deželnih vradij se ne najde samo pri uradnikih, temuč tudi sploh v deželi, je ta skušnja prepričanje vtemelila, de slovanski jezik sedaj še ni toliko izobražen, de bi se zamogel pri sodijah kot vradni jezik rabiti. To je deželno nadsodništvo in pa general-prokuratorja napotilo, ministerstvu pravosodja nasvetovati: de naj se tudi prihodnjič zapisniki, ki se z osebami napravljajo, ki le slovanski jezik razumejo in če ga tudi sodnik in pisavec razumeta, le v nemškem jeziku pišejo.“

„Na to je ministerstvo pravosodja deželnimu nadsodništvu na Koroškem in Krajnskim odgovorilo: de imata scer po postavi na Krajnskim in v slovenskih okrajnah Koroškiga nemški in slovanski jezik za sodnijski jezik veljati, de naj se tedaj zapisniki s toženci in pričami, ki le slovanski jezik razumejo, praviloma v slovanskim jeziku pišejo, — de pa z oziram na razmere, ki sta jih nadsodništvo in general-prokurator razodela, mora za zdaj še izjema od te postave obveljati. Po tem je bilo tedaj dovoljeno, de naj se vselej, kadar se osebe le slovanskiga jezika zaslišujejo, če sodnik nima zapisovavca pri sebi, kateri slovanski jezik tudi ročno pisati zna, in če sodnik in zapisovavec jezik zaslišaniga razumeta, zapisnik v nemškem jeziku piše, zapis pa potem zaslišaninu v slovanskim jeziku pred bere. — Silne vzroke tega ukaza, ki se vpira na to, de je ročnost v pisanju slovenskiga jezika le malo razširjena, sploh na znanje dati, se nam je za to popotrebno zdélo, de se napčnim razsodkam v okom pride.“ —

Tako se glasi spis v Dunajskim listu. Kdo ga je spisal, ne vémo, — toliko je pa gotovo, de pisavec vkljub zgodovini in sedanjim uvladnimu jeziku od slovenskiga jezika, clo nič vediti noče, ker vedno le od slovenskiga govori. Ali morebiti s tem, de na naš jezik bíje, vsim slovanskim jezikam hoče vgodnost za pisanje zapisnikov odréči? Zna biti. Kdo zamore vse skrivnosti današnjiga časa zapopasti! — Pa pustimo to, in preglejmo razjasnjenje.

(Konec sledí.)

Slovenske narodske pesmi v nemško prestavljene.

(Dalje.)

Razun tega razjasnjenja narodskih pesem še drugih opomb v predgovoru najdemo. Pa one niso za naše bravece tolikanj važne, ker večidel le vodila zadenejo, katerih se je bilo treba deržati pri zbiranju pesem za to knjižico, in pri njih prestavljanju v nemški jezik. Slišali smo, s kako gorečo besedo naš rojak nekdanjost našiga naroda popisuje. Pa tudi njegov razsodek v sedanjih prizadevah Slovincov, s katerim pregovor sklene, lepo dokazuje pravičnost in poštenost nemškiga pevca, kateri se ne da od jednostranosti prevariti, da bi Slovence razžalil, ali v krivi sodbi njemu prihodnost odrekel. Toraj tudi konec tega krasniga uvoda tukaj pristavimo, ki se takole glasi:

„Preglejmo še enkrat v to zbirko vzete pesmi, katerih

*) Obljubljeni sestavki za Novice nam bojo dragi in prosimo za-nje. Le edino samo želimo, da so prav po domače spisani in vsakterimu bravcu lahko umevni. Namen »Novic« to terja. Vred.

1) Homot se sliši pri nas in pomeni stvar brez redú.

2) Glat, krystal, je čisto narodno, bolje tedaj kakor prekladano: vledenec.

3) Ustrojstvo, organismus od stvoriti, i. t. d.

4) Akademija, a in kadmus, po katerim se je izobraženost u starodavnih časih do naših krajev preselila.

5) Museum, ravnolično z misliti, tedej mesto, kjer se misli. Pisatelj.